

RÄTTNINGSMALL – KÄLLÖVNING VERSAILLEFREDEN

Fråga 1a: Vilka var enligt KÄLLA 2 konsekvenserna med fredsavtalet för Tyskland?

- Tyskland var inte längre omringat av stormakter som det hade varit 1914 och därmed hade landet en potentiellt starkare position.
- Tyskland var nu omringat av svagare stater och/eller den enda stormakt som Tyskland nu delade gräns med var ett försvagat Frankrike.
- 1919 försvagades Tyskland tillfälligt av sina förluster och villkoren i fredsavtalet.
- Den tyska industrin var orörd (opåverkad) och/eller tyska skulder var interna.

Minst tre av de ovanstående påståendena skall finnas med i svaret för att få full poäng på denna uppgift.

Fråga 1b: Tolka budskapet i KÄLLA 3.

- De segerrika allierade har utfärdat fredsvillkoren. Geväret och bajonetten antyder att dessa kommer att genomdrivas genom militära åtgärder.
- De allierade vill att fredsavtalet ska vara på deras villkor.
- Tyskland är överraskade och/eller oroliga över de allierades krav.
- Utseendet på figuren som representerar Tyskland tyder på att landet inte hade försvagats ekonomiskt eller militärt besegrat.

Minst två av de övre påståendena skall finnas med i svaret för att få full poäng på denna uppgift.

2. ”Fredsvillkoren i Versaillesavtalet var orättvisa mot Tyskland”. Ta ställning till detta påstående med hjälp av de olika källorna ovan samt din egen tillägnade kunskap. Använd dig av samtliga källkritiska kriterier.

KÄLLA 1: Håller helt med påståendet! Ser villkoren som mycket hårda och säger att det kommer att vara omöjligt för Tyskland att uppfylla dess krav. Villkoren kommer att göra så att Tyskland går i konkurs och det var inte vad Tyskland förväntade sig.

KÄLLA 2: Håller inte med påståendet! Argumenterar att Tyskland inte skadades så mycket som traditionell historisk analys har visat och att Tyskland faktiskt var starkare än det hade varit 1914 eftersom det bara var tillfälligt försvagat. Den tyska industrin var orörd medan Frankrike stod inför kostnaderna att återuppbygga sin infrastruktur och återbetala externa lån efter kriget.

KÄLLA 3: Håller inte med påståendet! Uttrycket i ansiktet på figuren som representerar Tyskland visar en viss förvåning på de krav som påtvingades landet med spetsen av en bajonett. Men Tysklands utseende tyder på att landet hade kapacitet att möta kraven.

KÄLLUTVÄRDERING

KÄLLA 1

Tid: Samtida

Beroende: Primärkälla

Tendens: Stark för Tysklands åsikter

Ursprung: Ett brev från ledaren för den tyska fredsdelegationen greve von Brockdorff-Rantzau till fredskonferensens president Georges Clemenceau i Paris om fredsvillkoren, maj 1919.

Syfte: Att uttrycka den tyska regeringens reaktion på villkoren för fredsuppgörelsen. Att försöka övertala de allierade att vara mer överseende.

Värde: Det är från en medlem av den tyska regeringen. Det uttrycker Tysklands negativa reaktion på fredsvillkoren. Det är ett brev direkt till den franske presidenten.

Begränsningar: Det är ensidigt och endast begränsat till det tyska perspektivet. Tonen är känslomässig och överdriver den tyska reaktionen för att försöka nå en mer rimlig lösning. Eftersom brevet skrevs innan fördraget offentliggjordes ger det ingen information om dess genomförande.

KÄLLA 2

Tid: Ej samtida

Beroende: Sekundärkälla

Tendens: Förhållandevis neutral – en akademisk källa

Ursprung: Utdrag av en artikel "The Big Four: Peacemaking in Paris in 1919" i den brittiska tidskriften för historiker "History Review" (2009) skriven av Alan Sharp, professor i Internationell Historia.

Syfte: Att analysera rollen som de fyra stora i Paris 1919 ur ett samtida perspektiv.

Värde: Det är en akademisk synvinkel. Det har fördelen av efterklokhet.

Begränsningar: Titeln antyder ett fokus på processen för fredsskapande snarare än en detaljerad studie av Versaillesfördraget

KÄLLA 3

Tid: Inte samtida, men ändå nära i tid

Beroende: Sekundärkälla – påverkad av tidningens politiska idéer, att det är en amerikansk tidning, av den allmänna opinionen i USA, etc...

Tendens: Mycket stark – det är en ironisk karikatyr

Ursprung: En karikatyr av Harold Wahl, en tidningstecknare. Han skildrar Tyskland på följande sätt när de ställs inför det allierades fredsvillkor, i karikatyren "*Tyskland kapitulerar eller annars*" ["*Germany surrenders or else*"] i den amerikanska tidningen "The Sacramento Bee" (1920)

Syfte: Att skildra en åsikt via en karikatyr som speglar samtidens syn och/eller tidningens syn och/eller tecknarens syn. Att väcka intresse och få folk att vilja köpa tidningen.

Värde: Informerar förmodligen om en allmän opinion eftersom serietecknare ofta försöker fånga folks åsikter. Är nära i tid vilket betyder att Versaillesfreden var aktuell och diskuterades i olika länder (bl.a. USA).

Begränsningar: Använder sig av stereotyper och överdrifter vilket gör källan mycket tendentiös. Kanske är karikatyren begränsad till serietecknarens synvinkel och erfarenhet. En karikatyr är också begränsad då det gäller text, tonfall och uttryck

Egen kunskap skulle kunna innehålla följande

Till stöd för uttalandet kommer elever sannolikt att hänvisa till Wilsons fjorton punkter och Tysklands tillbakadragande från första världskriget som en del av villkoren i vapenstilleståndet som Tyskland undertecknade. Svaret kan innehålla detaljer om de olika villkoren i Versaillesuppgörelsen t.ex territoriella justeringar, mandatområden och nedrustning. Förbudet mot Anschluss med Österrike var en omtvistad punkt som också kan tas upp. Summan av krigsskadeståndet skulle också kunna inkluderas; notera dock att denna summa inte fastställdes 1919 utan senare (1921) av "the Reparations Commission". Tyskland undertecknade en "blankocheck" då det gäller det belopp som bestämdes. När beloppet offentliggjordes så ansåg Tyskland att det var en orättvist hög summa. Elever kan också nämna att villkoren i Versaillesfördraget inte var lika hårda som de som Tyskland påtvingade Ryssland i Brest-Litovsk i mars 1918. Elever kan vidare hävda att Versaillesfördraget inte var orättvist mot Tyskland genom att diskutera och peka ut landets ansvar i händelserna som ledde fram till första världskrigets utbrott.

Detta är en uppgift som skall innehålla en utvärdering av de tre källorna i relation till uppgiften. Duktigare elever förväntas diskutera källvärdet hos källorna. Det är också viktigt att den egna kunskapen – flera detaljer finns med så att det blir en bra diskussion. Om eleverna gått igenom de tidigare uppgifterna (Uppgift 1a och 1b) noggrant så blir denna uppgift betydligt lättare. Om inte så kan den både ta tid och bli ganska svag. Vid bedömningen av denna uppgift så används en matris.